

STANOVISKO 1/08 SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 30. novembra 2009

Obsah

Kontext žiadosti o stanovisko	I - 11139
GATS	I - 11139
Predmet a genéza dohôd, ktoré majú byť uzavreté	I - 11147
Forma a obsah predmetných dohôd	I - 11150
Žiadosť o stanovisko	I - 11153
Písomné pripomienky členských štátov a inštitúcií	I - 11154
O vzájomnom vzťahu dvoch položených otázok a o poradí ich preskúmania	I - 11154
O prvej otázke	I - 11154
O druhej otázke	I - 11161
O článku 133 ods. 6 druhom pododseku ES	I - 11161
O článku 71 ES a článku 80 ods. 2 ES	I - 11165
Postoj Súdneho dvora	I - 11168
O predmete predmetných dohôd	I - 11168
O predmete otázok adresovaných Súdnemu dvoru a o poradí ich preskúmania	I - 11170
O právomoci Spoločenstva uzavrieť predmetné dohody a o právnych základoch na ich uzavretie	I - 11172
O použití článku 133 ods. 1 a 5 ES, ktorý sa týka spoločnej obchodnej politiky	I - 11173

I - 11134

O použití článku 133 ods. 6 druhého pododseku ES a o účasti členských státov na uzavretí predmetných dohôd . . . . . I - 11175

O použití článku 71 ES a článku 80 ods. 2 ES, ktoré sa týkajú spoločnej dopravnej politiky I - 11181

V konaní o stanovisku 1/08,

ktorého predmetom je žiadosť o stanovisko podľa článku 300 ods. 6 ES, ktorú 18. februára 2008 podala Komisia Európskych spoločenstiev,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, predsedovia komôr J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, R. Silva de Lapuerta, C. Toader, sudcovia C. W. A. Timmermans, K. Schiemann (spravodajca), J. Malenovský, T. von Danwitz a A. Arabadjiev,

tajomník: M.-A. Gaudissart, vedúci sekcie,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 10. februára 2009,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Komisia Európskych spoločností, v zastúpení: E. White, M. Huttunen a L. Prete, splnomocnení zástupcovia,

- česká vláda, v zastúpení: M. Smolek, splnomocnený zástupca,

- dánska vláda, v zastúpení: C. Pilgaard Zinglersen, splnomocnený zástupca,

- nemecká vláda, v zastúpení: M. Lumma a N. Graf Vitzthum, splnomocnení zástupcovia,

- grécka vláda, v zastúpení: A. Samoni-Rantou, S. Chala a G. Karipsiadis, splnomocnení zástupcovia,

- španielska vláda, v zastúpení: N. Díaz Abad, splnomocnená zástupkyňa,

- Írsko, v zastúpení: D. J. O'Hagan, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci A. Collins a M. Collins, SC,

- talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci P. Gentili, avvocato dello Stato,

- litovská vláda, v zastúpení: D. Kriauciūnas a E. Matulionytė, splnomocnení zástupcovia,

- holandská vláda, v zastúpení: C. Wissels a M. de Grave, splnomocnení zástupcovia,

- poľská vláda, v zastúpení: M. Dowgielewicz, C. Herma a M. Kamejsza, splnomocnení zástupcovia,

- portugalská vláda, v zastúpení: L. Inez Fernandes a M. João Palma, splnomocnení zástupcovia,

- rumunská vláda, v zastúpení: A. Ciobanu-Dordea, N. Mitu, E. Gane a C. Osman, splnomocnení zástupcovia,

- fínska vláda, v zastúpení: J. Heliskoski, splnomocnený zástupca,

- švédská vláda, v zastúpení: A. Falk, splnomocnená zástupkyňa,

- vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: I. Rao, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci A. Dashwood, barrister,

- Európsky parlament, v zastúpení: R. Passos a D. Gauci, splnomocnení zástupcovia,

- Rada Európskej únie, v zastúpení: J.-P. Hix a R. Liudvinaviciute-Cordeiro, splnomocnení zástupcovia,

po tom, čo boli na neverejnom zasadnutí 3. júna 2009 vypočutí: prvá generálna advokátka E. Sharpston a generálni advokáti D. Ruiz-Jarabo Colomer, J. Kokott, M. Poiares Maduro, P. Mengozzi, Y. Bot, J. Mazák a V. Trstenjak,

vydal toto

Stanovisko

- 1 Žiadosť sa týka otázky, či má Európske spoločenstvo pri uzatváraní dohôd s niektorými členmi Svetovej obchodnej organizácie (WTO), ktorých predmetom je zmena listín špecifických záväzkov Spoločenstva a jeho členských štátov v rámci Všeobecnej dohody o obchode so službami (GATS), delenú alebo výlučnú právomoc a aký právny základ sa má správne použiť na ich uzavretie.

- 2 Podľa článku 300 ods. 6 ES „Európsky parlament, Rada, Komisia alebo členský štát si môžu vyžiadať stanovisko Súdneho dvora o zlučiteľnosti predpokladanej dohody s ustanoveniami tejto zmluvy. Ak je stanovisko Súdneho dvora záporné, dohoda môže nadobudnúť platnosť len v súlade s článkom 48 Zmluvy o Európskej únii“.

Kontext žiadosti o stanovisko

GATS

- 3 Rada Európskej únie rozhodnutím 94/800/ES z 22. decembra 1994 týkajúcim sa uzavretia dohôd v mene Európskeho spoločenstva, pokiaľ ide o záležitosti v rámci jeho kompetencie, ku ktorým sa dospelo na Uruguajskom kole multilaterálnych rokovaní (1986 — 1994) (Ú. v. ES L 336, s. 1; Mim. vyd. 11/021, s. 80), schválila Dohodu o založení WTO, ako aj dohody uvedené v prílohách 1až 3 tejto dohody, medzi ktorými sa nachádza aj GATS.
- 4 Podľa článku I ods. 2 GATS:

„Na účely tejto dohody sa obchodom so službami rozumie poskytovanie služby:

- a) z územia jedného člena na územie ktoréhokoľvek iného člena [(ďalej len „spôsob 1“)],

- b) na území jedného člena pre spotrebiteľa služby ktoréhokoľvek iného člena [(ďalej len ‚spôsob 2‘)],

- c) dodávateľom služby jedného člena prostredníctvom obchodnej prítomnosti na území ktoréhokoľvek iného člena [(ďalej len ‚spôsob 3‘)],

- d) dodávateľom služby jedného člena prostredníctvom prítomnosti fyzických osôb člena na území ktoréhokoľvek iného člena [(ďalej len ‚spôsob 4‘)].“

5 Článok V GATS s nadpisom „Hospodárska integrácia“ stanovuje:

„1. Táto dohoda nebude brániť ktorémukoľvek z jej členov, aby bol stranou dohody alebo uzavrel dohodu, ktorá liberalizuje obchod so službami medzi dvoma alebo viacerými stranami takejto dohody za predpokladu, že takáto dohoda [splňa určité podmienky].

...

5. Ak pri uzavretí, rozšírení alebo pri významnej úprave akejkoľvek dohody podľa odseku 1 je člen rozhodnutý zrušiť alebo upraviť špecifický záväzok spôsobom nezlučiteľným s podmienkami a so záväzkami stanovenými v jeho listine, oznámi takúto úpravu alebo zrušenie najmenej 90 dní vopred a uplatnia sa postupy uvedené v článku XXI ods. 2, 3 a 4.

...“

- 6 Článok XVI, ktorý sa nachádza v časti III GATS s nadpisom „Špecifické záväzky“, stanovuje:

„1. Ak ide o prístup na trh prostredníctvom spôsobov dodávok uvedených v článku I, každý člen poskytne službám a dodávateľom služieb ktoréhokoľvek iného člena zaobchádzanie, ktoré nie je menej výhodné ako zaobchádzanie poskytované v zmysle záväzkov obmedzení a podmienok dohodnutých a špecifikovaných v jeho listine...

2. V sektoroch, v ktorých sú prijaté záväzky týkajúce sa prístupu na trh, sú opatrenia, ktoré člen nebude udržiavať alebo ich prijímať buď v rámci regionálneho rozdelenia, alebo na celom svojom území, a ak nie je v jeho listine stanovené inak, sú vymedzené ako

- a) obmedzenia týkajúce sa počtu dodávateľov služieb, či už formou číselných kvót, monopolov, výhradných dodávateľov služieb alebo požiadavkami na testy ekonomickej potrebnosti,

- b) obmedzenia celkovej hodnoty transakcií v službách alebo aktív vyjadrených číselnými kvótami alebo požiadavkou na testy ekonomickej potrebnosti,

- c) obmedzenia celkového počtu operácií v službách alebo celkového množstva produkcie a výkonov v oblasti služieb vyjadrených číselnými jednotkami vo forme kvót alebo požiadaviek na testy ekonomickej potrebnosti,

- d) obmedzenia celkového počtu fyzických osôb, ktoré môžu byť zamestnané v príslušnom sektore služieb alebo ktoré môže dodávateľ služieb zamestnávať, potrebné, resp. priamo sa vzťahujúce na dodávku špecifickej služby vyjadrenej číselnými kvótami alebo požiadavkou na testy ekonomickej potrebnosti,

- e) opatrenia, ktoré obmedzujú alebo vyžadujú špecifické typy právneho subjektu alebo spoločného podnikania, ktorých prostredníctvom môže dodávateľ služieb dodávať službu, a

- f) obmedzenia účasti zahraničného kapitálu vo forme maximálneho obmedzenia držby akcií zahraničnými akcionármi alebo celkovej hodnoty jednotlivých alebo úhrnných zahraničných investícií v percentách.“

7 Podľa článku XVII ods. 1 GATS:

„Každý člen poskytne službám a dodávateľom služieb ktoréhokoľvek iného člena vo vzťahu ku všetkým opatreniam týkajúcim sa dodávky služieb zaobchádzanie, ktoré nie je menej výhodné ako to, ktoré poskytuje svojim obdobným službám a dodávateľom služieb v sektoroch zapísaných v jeho listine špecifických záväzkov a pri dodržaní akýchkoľvek v nej stanovených podmienok a obmedzení...“

8 Článok XX GATS stanovuje:

„1. Každý člen uvedie v listine špecifické záväzky, ktoré prijíma na základe časti III tejto dohody. S prihliadnutím na sektory, kde sú prijaté takéto záväzky, každá listina stanoví:

a) záväzky, obmedzenia a podmienky prístupu na trh,

b) podmienky a obmedzenia pri národnom zaobchádzaní,

...

3. Listiny špecifických záväzkov budú pripojené k tejto dohode a budú tvoriť jej neoddeliteľnú súčasť.“

9 Špecifické záväzky majú niekedy horizontálny rozsah v tom zmysle, že sa týkajú bez rozdielu všetkých služieb uvedených v zozname daného člena (ďalej len „horizontálne záväzky“), inokedy sektorový rozsah, keď sa týkajú konkrétneho sektora služieb (ďalej len „sektorové záväzky“).

10 Článok XXI GATS s nadpisom „Modifikácia listín“ stanovuje:

- „1. a) Člen môže kedykoľvek po uplynutí troch rokov od nadobudnutia platnosti záväzku upraviť alebo zrušiť akýkoľvek záväzok (ďalej len ‚upravujúci člen‘), ktorý je zahrnutý v jeho listine v súlade s ustanoveniami tohto článku.

- b) Upravujúci člen oznámi svoj zámer upraviť alebo zrušiť záväzok v súlade s týmto článkom Rade pre obchod so službami najneskôr tri mesiace pred uvažovaným dátumom zavedenia zmeny alebo zrušenia.

2. a) Na požiadanie ktoréhokoľvek člena, ktorého záujmy v zmysle tejto dohody môžu byť dotknuté (ďalej len ‚dotknutý člen‘) navrhovanou úpravou alebo odvolaním oznámeným..., začne upravujúci člen rokovania s cieľom dosiahnuť dohodu o akomkoľvek nevyhnutnom kompenzačnom vyrovnaní. V týchto rokovaniach a dohode zúčastnení členovia sa budú usilovať udržať všeobecnú úroveň vzájomne výhodných záväzkov nie menej výhodných pre obchod ako tých, ktoré boli poskytnuté v listinách špecifických záväzkov pred týmito rokovaniami.

- b) Kompenzačné vyrovnanie sa uskutoční na základe doložky najvyšších výhod.

3. a) V prípade, že sa nedosiahne dohoda medzi upravujúcim členom a dotknutým členom pred koncom obdobia určeného na rokovania, dotknutý člen sa môže

obrátiť so záležitosťou na rozhodcovské konanie. Dotknutý člen, ktorý si želá uplatniť právo týkajúce sa kompenzácie, musí sa zúčastniť na rozhodcovskom konaní.

- b) Ak žiadny dotknutý člen nepožaduje rozhodcovské konanie, upravujúci člen môže zaviesť navrhovanú úpravu alebo odvolanie záväzku.

...

5. Rada pre obchod so službami stanoví postupy na opravu alebo zmeny v listinách záväzkov. Ktorýkoľvek člen, ktorý upravil alebo zrušil v listine podpísané záväzky podľa tohto článku, upraví svoju listinu podľa týchto postupov.“

- 11 Procesné pravidlá týkajúce sa zmeny listín, ktoré prijala Rada pre obchod so službami 19. júla 1999, sú obsiahnuté v dokumente S/L/80 z 29. októbra 1999 s názvom „Postupy na vykonávanie článku XXI Všeobecnej dohody o obchode so službami (modifikácia listín)“ (ďalej len „procesné pravidlá“).

- 12 V bodoch 5 a 6 procesných pravidiel sa uvádza:

„5. Na záver každého rokovania vedeného v súlade článkom XXI ods. 2 písm. a) upravujúci člen zašle sekretariátu spoločný list podpísaný zúčastnenými členmi, ako aj

správu o výsledkoch rokovaní, ktorá bude predbežne podpísaná zúčastnenými členmi. Sekretariát rozošle list a správu všetkým členom vo forme dôverného dokumentu.

6. Upravujúci člen, ktorý dospel k dohode so všetkými [dotknutými] členmi, ktorí vyhlásili, že sú..., zašle sekretariátu najneskôr 15 dní po ukončení rokovaní konečnú správu o rokovaníach podľa článku XXI, ktorá bude rozoslaná všetkým členom vo forme dôverného dokumentu. Po ukončení certifikačného konania podľa bodov 20 až 22 môže tento upravujúci člen vykonať zmeny dohodnuté v rámci rokovaní a uvedené v správe, pričom sekretariátu zašle oznámenie o dátume ich vykonania na účely rozoslania členom WTO. Tieto zmeny neprekročia pôvodne oznámenú úpravu alebo zrušenie a budú zahŕňať všetky kompenzačné vyrovnania dohodnuté v rámci rokovaní.“

- 13 Bod 8 procesných pravidiel, ktorý sa použije v prípade, ak nebolo možné dosiahnuť dohodu o kompenzačných vyrovnaniach, stanovuje:

„Ak žiadny [dotknutý] člen, ktorý vyhlásil, že je..., nepodá včas návrh na začatie rozhodcovského konania..., upravujúci člen môže vykonať navrhovanú úpravu alebo zrušenie po skončení certifikačného konania podľa bodov 20 až 22. ... Upravujúci člen zašle oznámenie o dátume ich vykonania sekretariátu na účely jeho rozoslania členom WTO.“

- 14 Bod 20 procesných pravidiel stanovuje:

„Zmeny vykonané v záväznom znení listín pripojených [ku GATS], ktoré vyplývajú z opatrení prijatých podľa článku XXI, nadobúdajú platnosť prostredníctvom certifikácie. Návrh listiny, jasne uvádzajúci podrobnosti zmien, sa oznamuje

sekretariátu na účely jeho rozoslania všetkým členom. Zmeny nadobúdajú platnosť po uplynutí lehoty 45 dní odo dňa ich rozoslania alebo k neskoršiemu dňu, ktorý určí upravujúci člen...”

Predmet a genéza dohôd, ktoré majú byť uzavreté

- 15 Komisia vysvetľuje, že od čias zostavenia listiny špecifických záväzkov Spoločenstva a jeho v tom čase dvanástich členských štátov v rámci GATS rozšírenia, ku ktorým došlo v rokoch 1995 a 2004, vyvolali nutnosť vypracovať novú listinu, do ktorej by bolo zahrnutých trinásť nových členských štátov, dovtedy disponujúcich vlastnými listinami záväzkov.
- 16 Dňa 28. mája 2004 Komisia na základe článku V ods. 5 GATS doručila zoznam úprav a zrušení záväzkov, ktoré mali byť vykonané v listinách trinástich nových členských krajín s cieľom ich zlúčenia s aktuálnou listinou Spoločenstva a jeho členských štátov (ďalej len „dokument S/SECRET/8“). Po tomto oznámení nasledovalo 4. apríla 2005 druhé oznámenie, ktoré sa týkalo zrušenia niektorých záväzkov obsiahnutých v listinách Maltskej republiky a Cyperskej republiky (ďalej len „dokument S/SECRET/9“).
- 17 V nadväznosti na vyhlásenia o záujme, vydané viacerými členmi WTO, ktorí sa domnievali, že budú dotknutí plánovanými úpravami a zrušeniami záväzkov, viedla Komisia v mene Spoločenstva a jeho 25 členských štátov rokovania s cieľom dohodnúť sa na kompenzačných vyrovnaniach v súlade s článkom XXI ods. 2 GATS.
- 18 Na záver uvedených rokovaní sa strany dohodli na kompenzačných vyrovnaniach, ktoré budú poskytnuté za úpravy a zrušenia záväzkov uvedené v dokumente S/SECRET/8. Nedohodli sa však na kompenzačných vyrovnaniach, pokiaľ ide

o zrušenia záväzkov uvedené v dokumente S/SECRET/9. Dotknutí členovia WTO v tejto súvislosti neiniciovali žiadne rozhodcovské konanie.

19 Ako vyplýva zo záverov Rady z 26. júla 2006, Komisia bola splnomocnená na podpis takto dojednaných dohôd a zaslanie konsolidovanej listiny záväzkov Spoločenstva a jeho členských štátov sekretariátu WTO na certifikáciu.

20 V záveroch sa presnejšie uvádzalo, že „súčasne s rozoslaním konsolidovanej listiny špecifických záväzkov prijatých Spoločenstvom a jeho členskými štátmi... Komisia oznámi, že nová listina nadobudne platnosť po ukončení vnútorných rozhodovacích postupov Spoločenstva a prípadne jeho členských štátov. Komisia v tejto súvislosti predloží Rade návrh“.

21 Takto bolo uzavretých 17 dohôd, a to s Argentínskou republikou, Austrálskym zväzom, Brazílskou federatívnou republikou, Kanadou, Čínskou ľudovou republikou, s osobitným colným územím Taiwan, Penghu, Kinmen a Matsu (čínsky Tchaj-pej), s Kolumbijskou republikou, Kubánskou republikou, Ekvádorskou republikou, Hongkongom (Čína), Indickou republikou, Japonskom, Kórejskou republikou, Novým Zélandom, Filipínskou republikou, Švajčiarskou konfederáciou a Spojenými štátmi americkými (ďalej len „predmetné dohody“).

22 Certifikačný postup bol úspešne zavŕšený 15. decembra 2006.

- 23 Dňa 27. marca 2007 Komisia predložila Rade návrh rozhodnutia o uzavretí predmetných dohôd založený na článku 133 ods. 1 až 5 ES v spojení s článkom 300 ods. 2 ES.
- 24 V odôvodnení uvedeného návrhu Komisia konkretizovala, že predmetné dohody dohodla v mene Spoločenstva a jeho členských štátov, vychádzajúc z hypotézy, že *a priori* nie je možné vylúčiť, že si tieto dohody budú vyžadovať schválenie zo strany členských štátov. Vzhľadom na povahu skutočne dohodnutých kompenzačných vyrovnaní sa však Komisia domnieva, že tieto neprekračujú rámec vnútornej právomoci Spoločenstva, ani sa nimi nezosúladujú právne predpisy členských štátov v oblasti, pre ktorú Zmluva zosúladovanie vylučuje, takže článok 133 ods. 6 druhý pododsek ES sa neuplatní a na uzavretie uvedených dohôd sa vzťahuje výlučná právomoc Spoločenstva.
- 25 Rada a členské štáty, ktoré sa zišli v Rade, naopak zastávali názor, že uzavretie predmetných dohôd patrí do právomoci delenej medzi Spoločenstvo a členské štáty.
- 26 Členské štáty preto začali svoje vlastné vnútorné postupy na schválenie uvedených dohôd.
- 27 Pokiaľ ide o Radu, tá 13. júla 2007 konzultovala vyššie uvedený návrh s Parlamentom. Pri tejto príležitosti Parlamentu oznámila, že má v úmysle založiť rozhodnutie o uzavretí predmetných dohôd tak na článku 133 ods. 1 až 5 ES v spojení s článkom 300 ods. 2 ES, ako aj na článku 71 ES, článku 80 ods. 2 ES a článku 133 ods. 6 ES v spojení s článkom 300 ods. 3 ES.

28 Parlament v legislatívnom uznesení z 11. októbra 2007 uvedený návrh schválil. Odôvodnenie uznesenia sa však odvoláva iba na článok 133 ods. 1 a 5 ES a článok 300 ods. 2 a 3 ES.

Forma a obsah predmetných dohôd

29 Komisia tvrdí, že predmetné dohody sú v podstate takmer identické, a predkladá iba dohodu podpísanú s Japonskom. Rada potvrdzuje, že dohody sú v zásade identické.

30 V súlade s bodom 5 procesných pravidiel má dohoda podpísaná s Japonskom formu spoločného listu, ktorý podpísala na jednej strane Komisia v mene Spoločenstva a jeho členských štátov a na druhej strane Japonsko (ďalej len „spoločný list“).

31 K spoločnému listu je v súlade s uvedeným bodom 5 pripojená správa o výsledku rokovaní. Táto správa obsahuje dve prílohy (ďalej len „príloha I“ a „príloha II“).

32 Príloha I obsahuje výpočet plánovaných úprav a zrušení, pokiaľ ide o záväzky nových členských štátov. Skladá sa z dvoch častí.

33 Príloha I A preberá zoznam plánovaných úprav a zrušení, ktoré sú vymenované v dokumente S/SECRET/8.

- 34 Pokiaľ ide o horizontálne záväzky, určité obmedzenia uvedené v aktuálnej listine záväzkov Spoločenstva a jeho členských štátov boli rozšírené na viacero nových členských štátov. To je prípad horizontálneho obmedzenia týkajúceho sa prístupu na trh spôsobom 3 pre služby, ktoré sa v členských štátov považujú za služby vo verejnom záujme na celoštátnej alebo miestnej úrovni a ktoré môžu byť predmetom verejného monopolu alebo výlučných práv vyhradených súkromným dodávateľom. To isté platí aj o obmedzeniach, ktoré sa týkajú priznania národného zaobchádzania, pokiaľ ide o pobočky a obchodné zastúpenia založené v členskom štáte spoločnosťou z tretieho štátu alebo o určité pobočky spoločností z tretích štátov, ktoré boli založené v súlade s právnymi predpismi členského štátu (spôsob 3), a o obmedzeniach týkajúcich sa priznania národného zaobchádzania, pokiaľ ide o subvencie (spôsoby 3 a 4). Na viacero nových členských štátov boli takisto rozšírené horizontálne obmedzenia týkajúce sa prístupu na trh spôsobom 4, pokiaľ ide o dočasný pobyt: po prvé, osôb vyslaných v rámci spoločnosti; po druhé, obchodných zástupcov poverených dohodnutím predaja služieb alebo uzavretím zmlúv o poskytnutí služieb; po tretie, osôb poverených zabezpečením obchodnej prítomnosti v členskom štáte, a po štvrté, fyzických osôb vybraných na časovo obmedzené poskytovanie služby právnickou osobou, ktorá nie je v žiadnom členskom štáte Spoločenstva obchodne prítomná.
- 35 Príloha I A okrem toho obsahuje zrušenie niektorých horizontálnych záväzkov v oblasti prístupu na trh, ktoré prv prijali Cyperská republika a Litovská republika a ktoré sa týkajú spôsobu 4.
- 36 Pokiaľ ide o sektorové záväzky, príloha I A rozširuje obmedzenia uvedené v aktuálnej listine záväzkov Spoločenstva a jeho členských štátov na viacero nových členských štátov. Tieto obmedzenia sa týkajú prístupu na trh, pokiaľ ide o: po prvé, lízingové služby alebo prenájom lietadiel bez obsluhy (spôsoby 2 a 3); po druhé, vzdelávacie služby, ak sú pokryté listinou záväzkov Spoločenstva a jeho členských štátov, len pokiaľ ide o súkromné vzdelávacie služby, a po tretie, bankové a iné finančné služby (spôsoby 2 a 3). Uvedené obmedzenia sa okrem iného týkajú národného zaobchádzania, pokiaľ ide o niektoré služby leteckej dopravy, a síce o predaj leteckých dopravných služieb a obchodovanie s nimi, ako aj o počítačové rezervačné systémy.

- 37 Okrem toho príloha I A zrušuje sektorové záväzky, prv prijaté niektorými novými členskými štátmi, ktoré sa týkajú letov do vesmíru a sektorov služieb nadväzujúcich na výrobné odvetvia. Okrem toho vo vzťahu k niektorým novým členským štátom zavádza nové sektorové obmedzenia týkajúce sa prístupu na trh, pokiaľ ide o leteckú dopravu (nájom lietadiel s posádkou) (spôsoby 1 až 3) a doplnkové služby všetkých druhov dopravy (spôsob 3).
- 38 Príloha I B obsahuje výpočet zrušení horizontálnych a sektorových záväzkov Cyperskej republiky a Maltskej republiky, pokiaľ ide o národné zaobchádzanie v rámci spôsobu 4, ktoré sú obsiahnuté v dokumente S/SECRET/9. Predmetné sektorové záväzky sa týkajú služieb informačných technológií a s nimi súvisiacich služieb, služieb výskumu a vývoja v spoločenských a humanitných vedách, poisťovacích a s nimi súvisiacich služieb, bankových a iných finančných služieb, hotelových, reštauračných a cateringových služieb, služieb cestovných agentúr a cestovných kancelárií, ako aj služieb námornej prepravy osôb a tovaru.
- 39 V prílohe II sú uvedené záväzky dohodnuté ako kompenzačné vyrovnania za úpravy a zrušenia záväzkov uvedené v oznámení S/SECRET/8 a prevzaté v prílohe I A. Pokiaľ ide o horizontálne záväzky, príloha II obsahuje úpravy v súvislosti s vyššie uvedeným horizontálnym obmedzením týkajúcim sa prístupu na trh v rámci spôsobu 3, pokiaľ ide o služby, ktoré sú v členských štátoch považované za služby vo verejnom záujme, ako aj zrušenie horizontálneho obmedzenia v súvislosti s investíciami týkajúcimi sa Rakúskej republiky (spôsob 3) a horizontálnych záväzkov, ktoré prevzali Maltská republika a Cyperská republika, pokiaľ ide o vyslanie v rámci spoločnosti a obchodných zástupcov (spôsob 4). Okrem toho sú tu vo vzťahu k rôznym štátom vymenované sektorové záväzky alebo zrušenia s nimi súvisiacich obmedzení, pokiaľ ide o prístup na trh alebo národné zaobchádzanie. Týkajú sa inžinierskych služieb (spôsoby 2 a 3), integrovaných inžinierskych služieb (spôsoby 3 a 4), služieb územného plánovania a krajinej architektúry (spôsoby 2 a 3), služieb informačných technológií a s nimi súvisiacich služieb (spôsoby 1 až 4), reklamy (spôsob 1), telekomunikačných služieb, finančných služieb (bankovníctvo a poisťovníctvo) (spôsob 3), hotelových, reštauračných a cateringových služieb (spôsob 3), služieb cestovných kancelárií a cestovných agentúr (spôsob 3), ako aj kaderníckych služieb (spôsoby 2 a 3).

40 V spoločnom liste sa uvádza, že tento spolu s prílohami I a II tvorí dohodu medzi stranami. Stanovuje sa v ňom, že Spoločenstvo a členské štáty zašlú sekretariátu WTO konsolidovanú listinu svojich záväzkov na certifikáciu a že výsledok rokovaní, ktoré sa uskutočnili medzi stranami, nadobudne platnosť po skončení certifikačného postupu v deň, ktorý určí Spoločenstvo a jeho členské štáty po zavŕšení vnútorných schvaľovacích postupov. List ešte spresňuje, že úpravy a zrušenia uvedené v dokumentoch S/SECRET/8 a S/SECRET/9 nadobudnú platnosť až po nadobudnutí platnosti dohodnutých kompenzačných vyrovnaní.

Žiadosť o stanovisko

41 Žiadosť Komisie o stanovisko znie takto:

„1. Je uzatváranie dohôd s dotknutými členmi [WTO] v zmysle článku XXI [GATS], tak ako je opísané v tejto žiadosti o stanovisko, výlučnou právomocou Spoločenstva, alebo je delenou právomocou Spoločenstva a členských štátov?“

2. Predstavuje článok 133 ods. 1 a 5 [ES] v spojení s článkom 300 ods. 2 [ES] vhodný právny základ pre akt, ktorým sa v mene Európskeho spoločenstva alebo v mene Spoločenstva a jeho členských štátov uzatvárajú uvedené dohody?“

Písomné pripomienky členských štátov a inštitúcií

O vzájomnom vzťahu dvoch položených otázok a o poradí ich preskúmania

- 42 Komisia zdôrazňuje, že dve otázky obsiahnuté v žiadosti o stanovisko sú navzájom úzko previazané a že značný počet argumentov, ktoré sa uvádzajú v súvislosti s jednou z nich, platí aj vo vzťahu k druhej. Domnieva sa, že ak bude prvá otázka zodpovedaná v tom zmysle, že predmetné dohody spadajú do výlučnej právomoci Spoločenstva v rámci spoločnej obchodnej politiky, dodatočné právne základy, ktoré chce použiť Rada, musia byť *ex officio* vylúčené.
- 43 Rada, rovnako ako česká, dánska, a portugalská vláda a vláda Spojeného kráľovstva sa domnievajú, že z odpovede na druhú otázku automaticky vyplýva odpoveď na otázku prvú. Z potreby použiť najmä článok 133 ods. 6 ES, článok 71 ES a článok 80 ods. 2 ES ako právny základ totiž podľa nich *ipso facto* vyplýva, že uzavretie predmetných dohôd spadá do právomoci, o ktorú sa Spoločenstvo a jeho členské štáty delia. Podľa portugalskej vlády a vlády Spojeného kráľovstva tak Komisia obrátila prirodzené poradie premisy a záveru svojej žiadosti o stanovisko.

O prvej otázke

- 44 Podľa Komisie sa na predmetné dohody vzťahuje spoločná obchodná politika, a teda aj právomoc Spoločenstva, ktorá je svojou povahou výlučná.

- 45 Táto politika, ktorá má otvorený charakter a vyvíja sa v čase, si totiž vyžaduje neustále prispôbovanie sa meniacim sa predstávam medzinárodného spoločenstva, a nemôže byť predmetom reštriktívneho výkladu, ktorý by ju odsúdil na postupnú stratu významu. To by sa stalo, ak by sa uvedená politika obmedzila na tradičné aspekty obchodu a nezahrňala by dohody, ktoré tak ako dohody v predmetnom prípade smerujú k zmene podmienok, za ktorých sa Spoločenstvo zaväzuje otvoriť svoj trh službám a poskytovateľom služieb pochádzajúcim z iných členských krajín WTO. Priamym a bezprostredným cieľom takýchto dohôd je totiž podporiť a regulovať obchodné výmeny a obchod s uvedenými službami.
- 46 Poznatky uvedené v stanovisku 1/94 z 15. novembra 1994 (Zb. s. I-5267), podľa ktorých iba služby poskytované spôsobom 1 patria do výlučnej právomoci Spoločenstva v obchodnej oblasti, sú v tomto ohľade prekonané vzhľadom na zmeny, ktoré do článku 133 ES vniesla Zmluva z Nice. Odsek 5 tohto článku teraz totiž stanovuje, že „obchod so službami“ — terminológia prevzatá z GATS a odlišná od terminológie charakterizujúcej článku 49 ES až 55 ES, ktoré odkazujú na „slobodné poskytovanie služieb“ alebo na „liberalizáciu služieb“ — vo všeobecnosti spadá do spoločnej obchodnej politiky s jedinou výhradou, ktorú upravuje odsek 6 článku 133 ES.
- 47 Cieľom uvedených zmien bolo zjednodušiť situáciu a posilniť úlohu Spoločenstva pri rokovaníach, ktoré sa mali uskutočniť na pôde WTO, tak aby bola zabezpečená súdržnosť, efektívnosť a dôveryhodnosť jeho konania a aby Spoločenstvo mohlo svoje záväzky plniť v dobrej viere a rýchlo. Dvojstranné alebo mnohostranné rokovania v rámci WTO sú totiž trvalého rázu a z nich vyplývajúce dohody, napríklad také, o aké ide v tomto prípade, ktoré len upravujú listiny záväzkov podľa GATS prostredníctvom pružného a rýchleho rokovacieho postupu, si vyžadujú čo možno najjednoduchšie uzavretie a vykonanie. Výklad článku 133 ES presadzovaný Komisiou je tak najviac v súlade s prezumpciou zlučiteľnosti právneho poriadku Spoločenstva s pravidlami medzinárodného práva verejného.
- 48 Podľa Komisie sa na predmetné dohody nemôže vzťahovať článok 133 ods. 6 ES, ktorý vzhľadom na to, že zavádza výnimku zo zásady formulovanej v článku 133 ods. 5 ES, treba vykladať striktnie.

- 49 Práve preto článok 133 ods. 6 druhý pododsek ES, ktorý je uvedený slovami „v tejto súvislosti“, iba vysvetľuje nevyhnutné dôsledky zásady uvedenej v článku 133 ods. 6 prvom pododseku ES. Výnimka uvedená v článku 133 ods. 6 druhom pododseku ES sa preto uplatní iba vtedy, ak by uzatvorenie dohody Spoločenstvom znamenalo prekročenie právomoci z jeho strany z dôvodu, že táto dohoda zosúladuje vnútroštátne právne predpisy členských štátov v sektoroch služieb uvedených v tomto druhom pododseku. Tento druhý pododsek je tak logickým dôsledkom článku 137 ods. 2 ES, článku 149 ods. 4 ES, článku 151 ods. 5 ES a článku 152 ods. 4 ES, ktoré v dotknutých sektoroch, to znamená v sektore sociálnych služieb, vzdelávacích služieb, kultúrnych a audiovizuálnych služieb, ako aj v sektore zdravotníctva, vylučujú práve právomoc zosúladovať právne predpisy.
- 50 Podľa Komisie článok 133 ods. 6 druhý pododsek ES v žiadnom prípade nemožno vykladať tak, že každá dohoda, ktorá má čo i len obmedzený dopad na niektorý z uvedených sektorov, patrí do zmiešanej právomoci Spoločenstva a členských štátov. Skutočnosť, že toto ustanovenie odkazuje na dohody „týkajúce sa“ uvedených sektorov, vedie k vylúčeniu dohôd, ktoré s týmito sektormi špecificky nesúvisia a pokrývajú obchod so službami ako všeobecnú kategóriu, z jeho pôsobnosti. Akýkoľvek iný záver by zbavil zmyslu článok 133 ods. 5 tretí pododsek ES, ktorý stanovuje, že Rada sa uznáša jednomyselne pri uzatváraní horizontálnych dohôd, ktoré zahŕňajú tie isté sektory.
- 51 V tomto prípade predmetné dohody nevykonávajú v dotknutých sektoroch žiadne zosúladovanie práva. Okrem toho žiadne z kompenzačných opatrení odsúhlasených v týchto dohodách špecificky nesúvisí s týmito sektormi a jediné zrušenie záväzku, ktoré sa na ne vzťahuje a ktoré sa týka vzdelávacích služieb, je spôsobilé zasiahnuť do prípadnej právomoci členských štátov tým menej, že im vracia viac voľnosti. Horizontálne záväzky, ktorých sa týkajú uvedené dohody, súvisia s obchodom so službami vo všeobecnosti a nie sú pre uvedené sektory špecifické.
- 52 Parlament sa v podstate stotožňuje s tvrdeniami Komisie. Výlučná povaha právomoci Spoločenstva je odôvodnená tak potrebou, aby Spoločenstvo mohlo plniť svoju úlohu

pri obrane spoločného záujmu, ako aj potrebou zabrániť narušeniam hospodárskej súťaže a obchodných tokov v Spoločenstve.

53 Článok 133 ods. 5 ES vyjadruje vôľu členských štátov zabezpečiť účinnosť obchodnej politiky v rámci rozšírenej Únie tým, že do jej rámca začleňuje služby, ktoré predstavujú dôležitý faktor pri regulácii medzinárodného obchodu.

54 Keby sa článok 133 ods. 5 štvrtý pododsek ES vykladal tak, že ak sa spoločná obchodná politika vykonáva vo vzťahu k obchodu so službami, prestáva mať výlučný charakter, malo by to za následok, že článok 133 ods. 5 prvý pododsek ES a zmeny zavedené Zmluvou z Nice by stratili všetok *effet utile*. To isté by sa stalo aj v prípade, keby sa článok 133 ods. 6 druhý a tretí pododsek ES vykladali tak, že všetky horizontálne obchodné dohody, ktoré môžu mať dopad na služby uvedené v týchto ustanoveniach, musia mať zmiešanú povahu.

55 Všetky vlády, ktoré predložili pripomienky, a Rada sa naopak domnievajú, že uzatváranie predmetných dohôd patrí do delenej právomoci Spoločenstva a členských štátov. Ich postoje a argumenty možno zhrnúť nasledujúcim spôsobom.

56 Po prvé, talianska vláda tvrdí, že vzhľadom na to, že GATS bola uzavretá ako zmiešaná dohoda, všeobecné zásady medzinárodného práva a právna istota si vyžadujú, aby to isté platilo aj pre predmetné dohody, ktoré ju menia.

57 Po druhé, poľská vláda tvrdí, že vzhľadom na to, že Spoločenstvo disponuje len zverenými právomocami, právomoc delená medzi Spoločenstvom a členské štáty

predstavuje pravidlo, zatiaľ čo výlučná právomoc Spoločenstva, ktorá je výnimkou, si vyžaduje buď výslovnú zmienku v Zmluve, alebo splnenie prísnych podmienok, za ktorých judikatúra uznáva existenciu implicitnej výlučnej právomoci.

58 Po tretie, Rada, česká, dánska, grécka a španielska vláda, Írsko, ako aj talianska, holandská, poľská, rumunská, fínska a švédska vláda a vláda Spojeného kráľovstva upozorňujú, že úvahy súvisiace s údajným omeškaním alebo praktickými ťažkosťami pri úprave listín záväzkov alebo s údajným rizikom straty dôveryhodnosti a efektívnosti počínania Spoločenstva nemôžu mať vplyv na rozdelenie právomocí medzi Spoločenstvo a jeho členské štáty. Nemecká vláda dopĺňa, že rozdelenie právomocí v rámci právneho poriadku Spoločenstva nemôže byť ovplyvnené úvahami vychádzajúcimi z medzinárodných dohôd, ktoré nemajú žiadnu prednosť pred Zmluvou a ktorých legálnosť je práve naopak podmienená jej dodržaním.

59 Niektoré vlády napokon výrazne pochybujú o tom, že by lehoty vyvolané vnútroštátnymi schvaľovacími postupmi mohli rozhodujúcim spôsobom prispieť k spomaleniu procesu úpravy listín špecifických záväzkov. Prax zmiešaných dohôd je totiž dobre zabehnutá a Spoločenstvo a jeho členské štáty vykonávajú svoju právomoc koordinovane pod faktickým vedením Komisie. Írsko a holandská vláda a vláda Spojeného kráľovstva okrem iného pripomínajú povinnosť spolupráce medzi členskými štátmi a inštitúciami Spoločenstva, ktorá existuje v tomto rámci.

60 Po štvrté, Rada tvrdí, že v predmetnom prípade by sa mal použiť článok 133 ods. 6 prvý pododsek ES, ktorý stanovuje, že Rada nemôže uzavrieť dohodu zahŕňajúcu ustanovenia, ktoré prekračujú vnútorné právomoci Spoločenstva, takže predmetné dohody by mali byť uzavreté aj členskými štátmi. Viaceré kompenzačné záväzky obsiahnuté v týchto dohodách, ako napríklad záväzok zrušiť testy ekonomickej potrebnosti, ktoré uplatňuje Spojené kráľovstvo na inžinierske služby, alebo záväzok zmierniť podmienku trvalého bydliska pre finančné služby poskytované spôsobom 3,

pokiaľ ide o Fínsku republiku, sa týkajú oblastí, pre ktoré v Zmluve neexistuje právny základ na odôvodnenie vnútornej právomoci Spoločenstva.

- 61 Po piate, väčšina vlád, ktoré v tejto súvislosti predložili pripomienky, a Rada, sa domnievajú — ako vysvetľujú v rámci skúmania druhej otázky týkajúcej sa voľby právneho základu —, že predmetné dohody patria do pôsobnosti článku 133 ods. 6 druhého pododseku ES. Samotné znenie tohto ustanovenia potvrdzuje, že právomoc je delená, keďže na uzavretie dohôd v oblastiach, ktoré sú v ňom uvedené, vyžaduje spoločnú intervenciu Spoločenstva a členských štátov.
- 62 Po šieste, pokiaľ ide o článok 71 ES a článok 80 ods. 2 ES, ktorými — ako vysvetľujú spomínané vlády a Rada v rámci skúmania druhej otázky — by sa malo riadiť uzatváranie predmetných dohôd v súlade s tým, čo stanovuje článok 133 ods. 6 tretí pododsek ES, uvedené vlády a Rada zdôrazňujú, že právomoc Spoločenstva v oblasti dopravy nemá typicky výlučnú povahu. Okrem toho, v tomto prípade ani judikatúra týkajúca sa existencie implicitnej vonkajšej právomoci na základe výkonu vnútorných právomocí nenúti k tomu, aby sa na uvedené dohody hľadelo tak, že spadajú do oblasti výlučnej právomoci Spoločenstva, pretože neovplyvňujú vnútorné pravidlá Spoločenstva v oblasti dopravy.
- 63 Po siedme, členské štáty, ktoré predložili pripomienky, a Rada všeobecnejšie uvádzajú, že sa nestotožňujú so spôsobom, akým Komisia interpretuje článok 133 ES ako celok.
- 64 Česká vláda, Írsko, talianska, litovská, holandská, poľská, rumunská, fínska a švédka vláda a vláda Spojeného kráľovstva, ako aj Rada sa domnievajú, že na rozdiel od oblastí spoločnej obchodnej politiky zastrešených článkom 133 ods. 1 ES, ktoré zahŕňajú najmä obchod s tovarom a poskytovanie služieb spôsobom 1 a ktoré patria do výlučnej právomoci Spoločenstva, oblasti zastrešené článkom 133 ods. 5 prvým pododsekom

ES, medzi ktoré patria služby poskytované spôsobmi 2 až 4 a ktorých sa prevažne týkajú predmetné dohody, do takejto výlučnej právomoci nepatria.

65 Tento záver vyplýva osobitne jasne a zreteľne zo samotného znenia článku 133 ods. 5 piateho pododseku ES, podľa ktorého uvedeným odsekom 5 nie je dotknuté právo členských štátov ponechať v platnosti alebo uzatvárať dohody.

66 V protiklade s tým, čo navrhuje Komisia, výklad článku 133 ods. 5 ES v tom zmysle, že nezveruje Spoločenstvu výlučnú právomoc, neoberá zmeny zavedené Zmluvou z Nice o ich *effet utile*. Podľa španielskej a švédskej vlády má toto ustanovenie najmä tú výhodu, že odteraz jasne potvrdzuje existenciu právomoci Spoločenstva obchodnej povahy v oblasti služieb a presnejšie vymedzuje jej hranice. Okrem toho podľa švédskej vlády a vlády Spojeného kráľovstva cieľom článku 133 ods. 5 ES, a najmä jeho druhého a tretieho pododseku, je stanoviť v danej oblasti rôzne procesné pravidlá.

67 Španielska vláda na rozdiel od ostatných vlád, ktoré predložili pripomienky, a od Rady zastáva názor, že pojem „obchod so službami“ v zmysle článku 133 ods. 5 prvého pododseku ES nemôže byť stotožňovaný so zodpovedajúcim pojmom, ktorý je použitý v GATS, a že zahŕňa iba služby poskytované spôsobmi 1 a 2, ktoré ako v zásade jediné zodpovedajú pojmu „poskytovanie služieb“ v zmysle Zmluvy.

O druhej otázke

- 68 Podľa Komisie bez ohľadu na to, či uzavretie predmetných dohôd patrí do výlučnej právomoci Spoločenstva alebo do právomoci, o ktorú sa Spoločenstvo delí s členskými štátmi, akt Spoločenstva prijatý na účely uzavretia dohôd môže mať za právny základ jedine článok 133 ods. 1 až 5 ES v spojení s článkom 300 ods. 2 prvým pododsekom ES.
- 69 Všetky vlády, ktoré sa vyjadrili v tejto súvislosti, a Rada sa naopak domnievajú, že je tiež potrebné použiť jednak článok 71 ES a článok 80 ods. 2 ES, jednak článok 133 ods. 6 ES v spojení s článkom 300 ods. 3 prvým pododsekom ES.

O článku 133 ods. 6 druhom pododseku ES

- 70 Komisia pripomína, že podľa jej názoru sa z dôvodov, ktoré vysvetlila v rámci skúmania prvej otázky, článok 133 ods. 6 druhý pododsek ES nemôže v prípade predmetných dohôd uplatniť.
- 71 Komisia podporne dopĺňa, že aj keby bolo toto ustanovenie aplikovateľné, nemohlo by predstavovať právny základ pre akt Spoločenstva týkajúci sa uzavretia uvedených dohôd. Toto ustanovenie sa totiž obmedzuje na zakotvenie výnimky z výlučnej právomoci Spoločenstva v oblasti obchodnej politiky tým, že členským štátom vyhradzuje súbežnú právomoc.
- 72 Nemecká, holandská, poľská a rumunská vláda a vláda Spojeného kráľovstva, ako aj Rada naopak zastávajú názor, že článok 133 ods. 6 druhý pododsek ES môže skutočne

predstavovať právny základ pre činnosť Spoločenstva, pretože spresňuje podmienky uplatnenia článku 133 ES, obmedzuje právomoc Spoločenstva podľa odseku 5 tohto článku a zavádza osobitnú právomoc Spoločenstva, ktorá má charakter delenej právomoci.

73 Väčšina vlád, ktoré predložili pripomienky, a Rada napokon tvrdia, že článok 133 ods. 6 druhý pododsek ES sa má v predmetnej veci uplatniť.

74 Dohody totiž menia záväzky, ktoré sa osobitne týkajú služieb uvedených v tomto ustanovení, to znamená sektorové záväzky týkajúce sa vzdelávacích služieb a horizontálne záväzky týkajúce sa subvencií. Okrem toho horizontálne záväzky zmenené týmito dohodami pokrývajú všetky sektory uvedené v listine záväzkov Spoločenstva a jeho členských štátov, a najmä sektor kultúrnych služieb, vzdelávacích služieb, zdravotníckych služieb a sociálnych služieb v rámci spôsobov 3 a 4.

75 Česká, dánska, nemecká, grécka a španielska vláda, Írsko, litovská, portugalská, rumunská a fínska vláda a vláda Spojeného kráľovstva, ako aj Rada spochybňujú rozlišovanie Komisie medzi zrušením záväzkov a ich sprísnením. Každá zmena záväzku, či už obmedzuje voľnosť členských štátov, alebo im ju vracia, je záväzkom, ktorý môže prijať iba nositeľ právomoci v dotknutej oblasti.

76 Okrem toho je z viacerých dôvodov napádaný výklad, ktorý v tejto súvislosti zastáva Komisia vo vzťahu k článku 133 ods. 6 druhému pododseku ES, ako ho vysvetlila v rámci preskúmania prvej otázky.

- 77 Po prvé, holandská, poľská a švédská vláda tvrdia, že toto ustanovenie nemožno vykladať zužujúco najmä preto, lebo nezavádza výnimku z údajnej výlučnej právomoci Spoločenstva.
- 78 Po druhé, česká, talianska, litovská, holandská, poľská, rumunská a fínska vláda a vláda Spojeného kráľovstva, ako aj Rada tvrdia, že prvý a druhý pododsek článku 133 ods. 6 ES nemožno zlučovať, ako to navrhuje Komisia. Ich argumenty v tejto súvislosti možno zhrnúť nasledujúcim spôsobom.
- 79 Prvý pododsek článku 133 ods. 6 ES nie je vôbec obmedzený na sektory služieb uvedené v druhom pododseku, ale týka sa všetkých prípadov, v ktorých neexistuje vnútorná právomoc Spoločenstva, pričom zosúladovanie právnych predpisov, ako vyplýva z použitia pojmu „najmä“, predstavuje iba jeden z týchto prípadov. Tento druhý pododsek sa preto vôbec neobmedzuje na vysvetlenie prvého pododseku článku 133 ods. 6 ES údajným stanovením oblastí služieb, v ktorých nie je možné zosúladovanie vnútroštátnych právnych predpisov zo strany Spoločenstva konajúceho samostatne. Oblasti uvedené v tomto druhom pododseku navyše plne nezodpovedajú oblastiam, v ktorých Spoločenstvo nedisponuje vnútornou právomocou na účely zosúladovania právnych predpisov, pretože sa v ňom neuvádza napríklad oblasť zamestnanosti alebo oblasť odborného vzdelávania, pri ktorých článok 129 ES a článok 150 ods. 4 ES takéto zosúladovanie vylučujú. Okrem toho Zmluva neobsahuje zákaz zosúladovania právnych predpisov, pokiaľ ide o audiovizuálne služby, pričom aj tie sú v článku 133 ods. 6 druhom pododseku ES uvedené.
- 80 Po tretie, česká, nemecká, grécka, poľská, portugalská a fínska vláda tvrdia, že článok 133 ods. 5 tretí pododsek ES predstavuje čisto procesné ustanovenie, ktoré sa vôbec nezaobera tým, či má právomoc Spoločenstva výlučnú alebo delenú povahu.

81 Po štvrté, predmetné dohody sa skutočne „týkajú“ sektorov služieb, ktoré sú uvedené v článku 133 ods. 6 druhom pododseku ES.

82 Podľa českej a nemeckej vlády, Írska, ako aj talianskej a rumunskej vlády výraz „týkajú sa“ uvedený v tomto ustanovení nie je vôbec jednoznačný — bez ohľadu na to, z ktorej jazykovej verzie sa vychádza —, ani nespôsobuje obmedzenie uplatnenia tohto ustanovenia iba na dohody, ktoré sa týkajú „výlučne“ alebo „najmä“ takýchto sektorov služieb, ako to naznačuje Komisia na záver výkladu, ktorý títo účastníci považujú za čisto sémantický, resp. doslovný.

83 Podľa litovskej vlády a vlády Spojeného kráľovstva takto použité pojmy naopak naznačujú, že každá dohoda upravujúca aspekty obchodu so službami patriacimi do jedného z uvedených sektorov spadá do pôsobnosti tohto ustanovenia. Česká a rumunská vláda a vláda Spojeného kráľovstva sa domnievajú, že jedine takýto výklad je v súlade so zjavným zámerom autorov Zmluvy z Nice, aby citlivé sektory uvedené v článku 133 ods. 6 druhom pododseku ES, v ktorých Spoločenstvo z vnútorného hľadiska disponuje iba podpornou, koordinačnou alebo doplňujúcou právomocou, nemohli byť vyňaté z právomoci členských štátov.

84 Podľa názoru holandskej vlády okrem iného aj samotné znenie článku 133 ods. 5 tretieho pododseku ES vyvracia výklad presadzovaný Komisiou, keďže toto ustanovenie spresňuje pravidlá hlasovania v prípade „horizontálnych dohôd“, „pokiaľ sa tieto týkajú aj... druhého pododseku odseku 6“.

O článku 71 ES a článku 80 ods. 2 ES

- 85 Komisia tvrdí, že hoci z článku 133 ods. 6 tretieho pododseku ES skutočne vyplýva, že dohody v oblasti dopravy nepatria do spoločnej obchodnej politiky, v prípade predmetných dohôd, ktoré sa týkajú obchodu so službami, to neplatí. Cieľom, predmetom ani účinkom týchto dohôd totiž nie je regulácia dopravných služieb a navyše sa dohody v tomto ohľade obmedzujú na niektoré zrušenia záväzkov týkajúcich sa služieb v námornej alebo leteckej doprave.
- 86 Akýkoľvek účinok na dopravné služby je v každom prípade iba vedľajší vo vzťahu k zásadne obchodnému cieľu predmetných dohôd, takže je namieste ako právny základ uprednostniť iba článok 133 ods. 1 až 5 ES, ako vyplýva z judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa voľby vhodného právneho základu a z legislatívnej praxe, ktorá ponúka rôzne príklady vnútorných alebo zmluvných aktov, ktoré majú vedľajšie priame účinky na dopravné služby, boli však prijaté bez odkazu na ustanovenia Zmluvy týkajúce sa dopravy.
- 87 Parlament sa v zásade stotožňuje s názorom Komisie.
- 88 Väčšina vlád, ktoré predložili pripomienky, a Rada naopak zastávajú názor, že použitie článku 71 ES a článku 80 ods. 2 ES je nevyhnutné, pretože viaceré sektorové záväzky, ktoré boli upravené a zrušené predmetnými dohodami, sa týkajú dopravných služieb a horizontálne záväzky, ktoré boli zrušené, upravené alebo prípadne priznané v rámci kompenzačného vyrovnania, sa takisto týkajú najmä takýchto služieb. Títo účastníci spochybňujú výklad, ktorý obhajuje Komisia, že článok 133 ods. 6 tretí pododsek ES sa vzťahuje iba na dohody týkajúce sa výlučne alebo hlavne sektoru dopravy, a nie na horizontálne dohody.

- 89 Po prvé, česká a dánska vláda, Írsko, talianska, litovská, holandská, poľská, portugalská a fínska vláda a vláda Spojeného kráľovstva, ako aj Rada zdôrazňujú, že v judikatúre je ustálené, že doprava nepatrí do spoločnej obchodnej politiky, a to ani v rámci takej obchodnej dohody, ako je GATS. Toto *acquis* je teraz výslovne zakotvené v článku 133 ods. 6 treťom pododseku ES, ktorý v tomto ohľade stanovuje, že rokovania a uzatváranie dohôd v oblasti dopravy „sa ďalej spravujú“ ustanoveniami o spoločnej dopravnej politike.
- 90 Po druhé, dánska vláda a vláda Spojeného kráľovstva kladú dôraz na terminológiu použitú v uvedenom ustanovení, ktorá v rôznych jazykových verziách zoširoka odkazuje na dohody „v oblasti“ dopravy.
- 91 Po tretie, dánska vláda tvrdí, že výklad, ktorý obhajuje Komisia, je tak v rozpore s cieľom článku 133 ods. 6 tretieho pododseku ES, ako aj s nutnosťou priznať mu zmysluplný význam. Je totiž zbytočné spresňovať v rámci článku 133 ES, že dohoda patriaca výlučne do oblasti dopravy patrí do spoločnej dopravnej politiky. Predmet a zmysluplný význam jasných informácií obsiahnutých v texte tohto odseku 6 tretieho pododseku spočíva práve vo vylúčení akejkoľvek možnosti uplatnenia judikatúry, ktorá sa týka voľby právneho základu v závislosti od hlavného a vedľajšieho predmetu.
- 92 Po štvrté, podľa českej vlády a vlády Spojeného kráľovstva sa má uvedená judikatúra uplatniť iba vtedy, keď treba uskutočniť voľbu medzi ustanoveniami Zmluvy, ktoré

Spoločenstvu priznávajú právomoci na rôzne účely, a nie vtedy, ak nad rámec konfliktu právnych základov dochádza ku kompetenčnému sporu medzi Spoločenstvom a členskými štátmi.

- 93 Po piate, česká, holandská, rumunská a fínska vláda a vláda Spojeného kráľovstva, ako aj Rada tvrdia, že ustanovenia predmetných dohôd týkajúce sa sektora dopravy vôbec nemajú doplnkovú povahu. Podľa Rady najmä neexistuje žiadne kritérium, ktoré by umožňovalo určiť, ktoré sektory služieb sú viac doplnkové ako iné. Rumunská vláda ďalej zdôrazňuje, že jednotlivé úpravy vykonané predmetnými dohodami v listinách záväzkov sú v rovnakej miere potrebné na dosiahnutie cieľa dohôd, to znamená na zabezpečenie konsolidácie uvedených listín po uskutočnených rozšíreniach. Napokon holandská, rumunská a fínska vláda tvrdia, že špecifické záväzky typické pre oblasť dopravy, ktoré predmetné dohody obsahujú, takisto nepredstavujú vedľajšie opatrenia potrebné na zabezpečenie účinnosti hlavného opatrenia obsiahnutého v uvedených dohodách.
- 94 Podľa dánskej vlády a vlády Spojeného kráľovstva sektor dopravy, na ktorý sa viaže značný počet úprav špecifických záväzkov, skôr prevažuje. Dánska vláda dopĺňa, že tieto úpravy sú navyše osobitne dôležité, keďže sa dotýkajú najmä spôsobov 3 a 4, ktoré majú mimoriadny význam v oblasti medzinárodnej námornej prepravy osôb charakterizovanej potrebou vykonávať niektoré činnosti súvisiace s poskytovaním týchto služieb na mieste.
- 95 Po šieste, pokiaľ ide o legislatívnu prax opísanú Komisiou, česká a dánska vláda, Írsko, talianska, litovská, holandská, rumunská a fínska vláda a vláda Spojeného kráľovstva, ako aj Rada sa domnievajú, že je irelevantná.

Postoj Súdneho dvora

O predmete predmetných dohôd

- 96 Je nesporné, že v súlade so znením článku XXI ods. 2 písm. a) GATS boli kompenzačné vyrovnania obsiahnuté v prílohe II predmetných dohôd predmetom „dohody“ dojednanej s členmi WTO, ktorí vyhlásili, že sú dotknutí zrušeniami a úpravami záväzkov uvedenými v dokumente S/SECRET/8.
- 97 Pokiaľ ide o zrušenia a úpravy záväzkov uvedené v dokumentoch S/SECRET/8 a S/SECRET/9, ktoré boli prevzaté do príloh I A a I B predmetných dohôd, Komisia na pojednávaní v odpovedi na otázku Súdneho dvora tvrdila, že tie nie sú predmetom dohôd medzi stranami a Súdny dvor by ich preto nemal brať do úvahy v rámci konania začatého na základe článku 300 ods. 6 ES. Jednak majú členovia WTO právo na zrušenie a úpravy záväzkov, aj keď s tým ostatní členovia nesúhlasia, jednak nikdy neexistovali dohody o kompenzačných vyrovnaniach, pokiaľ ide o záväzky identifikované v dokumente S/SECRET/9.
- 98 Túto tézu, proti ktorej sa postavili dánska vláda, Írsko, španielska, poľská, fínska, švédska a grécka vláda, ako aj Rada, nemožno prijať.
- 99 Ako uvádzajú, hneď na úvod je potrebné pripomenúť, že v spoločnom liste sa výslovne uvádza, že príloha I tvorí spolu s prílohou II dohodu medzi stranami, a tiež sa v ňom stanovuje, že úpravy a zrušenia navrhnuté v dokumentoch S/SECRET/8 a S/SECRET/9 nadobudnú platnosť, len ak nadobudnú platnosť kompenzačné záväzky uvedené v prílohe II predmetných dohôd.

- 100 Pokiaľ ide konkrétnejšie o úpravy a zrušenia záväzkov uvedené v dokumente S/SECRET/8 a prevzaté v prílohe I A predmetných dohôd, je potrebné pripomenúť, že z článku XXI ods. 2 písm. a) GATS vyplýva, že pri hľadaní dohody o kompenzačných vyrovnaníach sa jednotliví zúčastnení členovia majú usilovať udržať všeobecnú úroveň vzájomne výhodných záväzkov, ktorá nebude pre obchod menej výhodná než tá, ktorá bola zakotvená v listinách špecifických záväzkov pred rokovaniami. Dohodnuté „kompenzačné vyrovnania“ tak priamo závisia od plánovaných zrušení a úprav a ako ich protihodnota musia prispievať k obnoveniu rovnováhy, ktorá nimi môže byť prípadne narušená.
- 101 Z toho vyplýva, že hoci úpravy a zrušenia záväzkov, ktoré navrhuje niektorý člen WTO, sú najprv jednostranne stanovené týmito členom, po tom, ako sú dohodnuté kompenzačné vyrovnania, stávajú sa kompenzačné vyrovnania a úpravy a zrušenia záväzkov nerozlučne spätými. To potvrdzuje najmä odsek 6 procesných pravidiel, ktorý spresňuje, že akékoľvek skutočné zmeny listín nadväzujúce na takúto dohodu nesmú ísť nad rámec pôvodne oznámených úprav a zrušení a musia zahŕňať všetky kompenzačné vyrovnania dohodnuté v rámci rokovaní.
- 102 Napokon, pokiaľ ide konkrétnejšie o úpravy a zrušenia záväzkov uvedené v dokumente S/SECRET/9 a prevzaté do prílohy I B predmetných dohôd, je pravda, že zo spoločného listu vyplýva, že nevedli k žiadnej dohode o kompenzačných vyrovnaníach, ani k žiadosti o rozhodcovské konanie. V takom prípade z článku XXI ods. 3 písm. b) GATS a z bodu 8 procesných pravidiel vyplýva, že autor takýchto úprav a zrušení má po skončení certifikačného postupu v zásade voľnosť jednostranne začať s ich vykonávaním.
- 103 V predmetnom prípade sa však zdá, že obidva dokumenty, S/SECRET/8 a S/SECRET/9, sledujú rovnaký cieľ, a to úpravu listín záväzkov nových členských štátov a ich zlúčenie s aktuálnou listinou záväzkov Spoločenstva a jeho členských štátov v nadväznosti na pristúpenie týchto nových členských štátov k Únii, a že z tohto hľadiska — a ako to vyplýva najmä zo spresnení uvedených v bode 99 tohto stanoviska — predstavujú jeden nerozlučný celok.

- 104 Navyše je nesporné, že tak úpravy a zrušenia záväzkov prevzaté v prílohe I, ako aj kompenzačné vyrovnania obsiahnuté v prílohe II majú záväzný charakter pre strany predmetných dohôd, ako napokon aj pre ostatných členov WTO.
- 105 Zo všetkých uvedených skutočností vyplýva, že všetky úpravy, zrušenia a kompenzačné vyrovnania tvoria obsah predmetných dohôd, ktorý treba zohľadniť na účely odpovede na túto žiadosť o stanovisko.

O predmete otázok adresovaných Súdnemu dvoru a o poradí ich preskúmania

- 106 Žiadosť o stanovisko, ktorú predložila Komisia, sa týka jednak otázky, či je Spoločenstvo oprávnené samo uzavrieť predmetné dohody, a jednak voľby vhodného právneho základu pre akt, ktorým Spoločenstvo tieto dohody uzavrie. Pokiaľ ide o tento druhý aspekt, cieľom stanoviska je konkrétnejšie určiť, či sa má súhlas Spoločenstva s tým, že bude viazané, oprieť výlučne o článok 133 ods. 1 až 5 ES v spojení s článkom 300 ods. 2 ES, ako tvrdí Komisia, alebo či na tento účel treba vziať do úvahy aj článok 133 ods. 6 ES a článok 71 ES a článok 80 ods. 2 ES v spojení s článkom 300 ods. 3 ES, ako to má v úmysle urobiť Rada.
- 107 Je potrebné pripomenúť, že cieľom postupu stanoveného v článku 300 ods. 6 ES je umožniť, aby pred uzavretím dohody bola vyriešená otázka, či je dohoda zlučiteľná so Zmluvou. Uvedené ustanovenie sa tak snaží predísť komplikáciám, ktoré by mohli nastať, ak by bola súdnou cestou napadnutá zlučiteľnosť medzinárodných dohôd zaväzujúcich Spoločenstvo so Zmluvou (pozri najmä stanovisko 1/75 z 11. novembra 1975, Zb. s. 1355, 1360).

- 108 Na konanie podľa článku 300 ods. 6 ES preto musia byť pripustené všetky otázky, ktoré môžu byť predložené súdu na posúdenie, pokiaľ sú takej povahy, že môžu vyvolávať pochybnosti v súvislosti s materiálnou alebo formálnou platnosťou dohody z hľadiska Zmluvy (stanovisko 1/75, už citované, s. 1361, a stanovisko 2/92 z 24. marca 1995, Zb. s. I-521, bod 14). Rozhodnutie o zlučiteľnosti dohody so Zmluvou môže v tejto súvislosti závisieť nielen od ustanovení hmotného práva, ale tiež od ustanovení, ktoré sa týkajú právomoci, konania alebo inštitucionálneho usporiadania Spoločenstva (stanovisko 1/78 zo 4. októbra 1979, Zb. s. 2871, bod 30).
- 109 Podľa ustáleného výkladu Súdneho dvora si možno vyžiadať jeho stanovisko najmä k otázkam týkajúcim sa delby právomocí medzi Spoločenstvom a členskými štátmi pri uzatváraní konkrétnej dohody s tretími krajinami. Článok 107 ods. 2 rokovacieho poriadku tento výklad potvrdzuje (pozri naposledy stanovisko 1/03 zo 7. februára 2006, Zb. s. I-1145, bod 112).
- 110 Navyše je potrebné pripomenúť, že voľba vhodného právneho základu má ústavný význam. Keďže totiž Spoločenstvo disponuje iba zverenými právomocami, musí dohodu, ktorú plánuje uzavrieť, prepojiť na ustanovenie Zmluvy, ktoré ho oprávňuje takýto akt schváliť. Použitie nesprávneho právneho základu teda môže spôsobiť neplatnosť samotného aktu uzavretia, a tým aj vadu súhlasu Spoločenstva s tým, že bude viazané dohodou, ku ktorej sa hlási. O taký prípad ide najmä vtedy, ak Zmluva nepriznáva Spoločenstvu dostatočnú právomoc na ratifikáciu dohody ako celku, z čoho vyplýva potreba preskúmať, aká je delba právomocí medzi Spoločenstvom a členskými štátmi na účely uzavretia plánovanej dohody s tretími krajinami, alebo tiež vtedy, ak príslušný právny základ pre uvedený akt uzavretia zakotvuje iný legislatívny postup, než aký v skutočnosti inštitúcie Spoločenstva použili (stanovisko 2/00 zo 6. decembra 2001, Zb. s. I-9713, bod 5).
- 111 Pokiaľ ide o poradie preskúmania dvoch otázok predložených Súdnemu dvoru, je potrebné uznať, že tak ako to zdôraznila väčšina vedľajších účastníkov konania a ako

napokon pripúšťa i samotná Komisia, otázka, či má Spoločenstvo na účely uzavretia predmetných dohôd výlučnú právomoc alebo nie, a otázka právneho základu, ktorý treba na tieto účely použiť, sú navzájom veľmi úzko prepojené.

- 112 Otázka, či má Spoločenstvo právomoc uzavrieť dohodu samo, alebo či sa o takúto právomoc delí s členskými štátmi, závisí najmä od rozsahu pôsobnosti ustanovení práva Spoločenstva, ktoré môžu inštitúciám Spoločenstva priznať oprávnenie zúčastniť sa na takejto dohode (pozri v tomto zmysle stanovisko 2/92, už citované, bod 12).
- 113 Spoločne je potrebné preskúmať tiež otázku určenia právnych základov, na ktorých spočíva právomoc Spoločenstva uzavrieť predmetné dohody, a otázku, či má táto právomoc prípadne výlučný charakter alebo či si naopak členské štáty zachovávajú časť právomoci na uzavretie uvedených dohôd.

O právomoci Spoločenstva uzavrieť predmetné dohody a o právnych základoch na ich uzavretie

- 114 Na úvod treba pripomenúť, že v tejto veci predmetné dohody menia GATS a presnejšie jej prílohu, ktorá obsahuje listiny špecifických záväzkov členov WTO. GATS je zmiešaná dohoda, ktorú uzavrelo tak Spoločenstvo, ako aj jeho členské štáty. Jednotná listina záväzkov Spoločenstva a jeho členských štátov, ktorú chcú predovšetkým predmetné dohody zmeniť, podobne ako listiny iných členov WTO vymenúva všetky špecifické záväzky, ktoré prispievajú k vytvoreniu mnohostrannej rovnováhy medzi záväzkami rôznych členov WTO.
- 115 Za týchto okolností je potrebné hneď na úvod zdôrazniť, že listina záväzkov Spoločenstva a jeho členských štátov nemôže byť zmenená v nadväznosti na

jednostrannú intervenciu členských štátov, či už by konali jednotlivito alebo kolektívne. Účasť Spoločenstva je v takomto prípade neodmysliteľná.

- 116 Z tých istých okolností však naopak nevyhnutne nevyplýva, že to isté platí, aj pokiaľ ide o účasť členských štátov na predmetných dohodách. Prípadná potreba účasti uvedených štátov totiž v predmetnom prípade závisí najmä od otázky, či v dôsledku zmien, ktoré do článku 133 ES vnesla Zmluva z Nice, právomoc Spoločenstva nezaznamenala vývoj, ktorý by odôvodňoval, aby Spoločenstvo uzavrelo predmetné dohody samo, čo je otázka, ktorá bude preskúmaná v tomto stanovisku.

O použití článku 133 ods. 1 a 5 ES, ktorý sa týka spoločnej obchodnej politiky

- 117 Niet pochýb o tom, že Spoločenstvo má právomoc zúčastniť sa na uzavretí predmetných dohôd na základe článku 133 ods. 1 a 5 ES.
- 118 Je nesporné, že uvedené dohody obsahujú ustanovenia, ktoré súvisia najmä so službami poskytovanými spôsobom 1. Pritom, ako Súdny dvor rozhodol v bode 44 už citovaného stanoviska 1/94, takýto spôsob, ktorý zastrešuje cezhraničné poskytovanie služieb, spadá pod pojem „spoločná obchodná politika“ uvedený v článku 133 ods. 1 ES. Toto ustanovenie, ktoré podľa ustálenej judikatúry zveruje Spoločenstvu výlučnú právomoc, neprešlo zmenami.
- 119 Okrem toho, z článku 133 ods. 5 prvého pododseku ES — ustanovenia, ktoré vložila Zmluva z Nice — vyplýva, že Spoločenstvo má odteraz tiež právomoc uzatvárať v rámci uvedenej spoločnej obchodnej politiky medzinárodné dohody, ktoré sa týkajú obchodu

so službami poskytovanými spôsobmi 2 až 4. Tieto spôsoby poskytovania služieb, ktoré GATS nazýva „spotreba v zahraničí“, „obchodná prítomnosť“ a „prítomnosť fyzických osôb“ a ktoré kedysi stáli mimo spoločnej obchodnej politiky (pozri stanovisko 1/94, už citované, bod 47), do nej teraz patria za podmienok stanovených v článku 133 ods. 5 a 6 ES.

120 V protiklade s tým, čo tvrdí Španielske kráľovstvo, nič neumožňuje dospieť k záveru, že sa vonkajšia právomoc Spoločenstva, takto zavedená v článku 133 ods. 5 prvom pododseku ES, vzťahuje len na obchod so službami poskytovanými spôsobom 2 v zmysle GATS.

121 Po prvé možno poukázať na to, že tak vzhľadom na svoj charakter, ako aj na skutočnosť, že bola uzavretá na celosvetovej úrovni, má GATS — najmä pokiaľ ide o pojem „obchod so službami“, čo je terminológia, ktorú používa tak GATS, ako aj článok 133 ods. 5 prvý pododsek ES — osobitný význam v oblasti medzinárodného diania týkajúceho sa obchodu so službami.

122 Po druhé, spresnenie, ktoré prináša článok 133 ods. 5 prvý pododsek ES v tom zmysle, že uzatváranie dohôd v oblasti obchodu so službami odteraz spadá do oblasti pôsobnosti spoločnej obchodnej politiky, „pokiaľ sa na tieto dohody [odseky 1 až 4 uvedeného článku 133 ES] zatiaľ nevzťahujú“, treba vnímať najmä v kontexte, ktorý vyplýva z už citovaného stanoviska 1/94, v ktorom — ako bolo pripomenuté v bodoch 118 a 119 tohto stanoviska — Súdny dvor rozhodol, že obchod so službami poskytovanými spôsobom 1 v zmysle GATS patrí do rozsahu pôsobnosti článku 133 ods. 1 ES a obchod so službami poskytovanými spôsobom 2 až 4 v zmysle tohto dohovoru do neho nepatrí.

123 Ako vyplýva z bodov 34 až 39 tohto stanoviska, v tejto veci je navyše nesporné, že predmetné dohody, a najmä úpravy, zrušenia a kompenzačné vyrovnania, ktoré dohody

prinášajú vo vzťahu k horizontálnym, ako aj k sektorovým záväzkom, do veľkej miery súvisia so službami poskytovanými spôsobom 2 až 4.

- 124 Na základe uvedených skutočností možno z hľadiska odpovede na druhú otázku položenú v žiadosti o stanovisko dospieť k záveru, že Spoločenstvo má právomoc uzavrieť predmetné dohody sčasti na základe článku 133 ods. 1 ES a sčasti na základe článku 133 ods. 5 ES, takže akt Spoločenstva, ktorým budú tieto dohody uzavreté, musí byť založený najmä na týchto dvoch ustanoveniach.

O použití článku 133 ods. 6 druhého pododseku ES a o účasti členských štátov na uzavretí predmetných dohôd

- 125 Na rozdiel od Komisie a Parlamentu, ktorí sa domnievajú, že uzavretie predmetných dohôd spadá do výlučnej právomoci Spoločenstva, členské štáty, ktoré predložili pripomienky, a Rada zastávajú názor, že ich uzavretie si vyžaduje spoločnú intervenciu Spoločenstva a jeho členských štátov. Ako vyplýva z bodu 62 tohto stanoviska, na odôvodnenie takejto spoločnej účasti argumentujú najmä článkom 133 ods. 6 ES.

- 126 Na úvod je potrebné uviesť dve poznámky.

- 127 Po prvé je potrebné pripomenúť, že také obavy, aké vyjadrila Komisia v súvislosti s potrebou jednotného a rýchleho konania smerom navonok a s problémami, ktoré sa môžu objaviť v prípade spoločnej účasti Spoločenstva a členských štátov na uzavretí predmetných dohôd, nemôžu zmeniť zmysel odpovede na otázku týkajúcu sa právomoci. V reakcii na podobné argumenty uvedené Komisiou v rámci žiadosti o stanovisko 1/94, ktorá sa týkala uzatvárania dohôd pripojených k dohode o založení

WTO, Súdny dvor rozhodol, že problém delby právomocí nemožno riešiť podľa toho, aké prípadné problémy môžu nastať pri spravovaní dotknutých dohôd (stanovisko 1/94, už citované, bod 107; pozri tiež v tomto zmysle stanovisko 2/00, už citované, bod 41). To očividne platí, aj pokiaľ ide o prípadné problémy týkajúce sa uzatvárania dohôd.

- 128 Po druhé, okolnosť zdôrazňovaná Komisiou, že ustanovenia predmetných dohôd uvedené v ich prílohe I prinášajú zrušenia alebo úpravy záväzkov a znamenajú preto menšie otvorenie trhu služieb členských štátov poskytovateľom služieb z tretích štátov, a teda zníženie rozsahu vonkajších záväzkov, ktoré tieto členské štáty musia dodržiavať, takisto nemôže mať vplyv na určenie pravidiel, ktoré stanovujú právomoc na uskutočnenie takýchto zrušení alebo úprav.
- 129 Vonkajšia právomoc umožňujúca prijať záväzky na určenie podmienok, za ktorých môžu mať poskytovatelia služieb z tretích krajín prístup na trh so službami v rámci Spoločenstva, v sebe totiž nevyhnutne zahŕňa právomoc zrušiť takéto záväzky alebo znížiť ich rozsah.
- 130 Po týchto spresneniach je teraz potrebné preskúmať rozsah pôsobnosti článku 133 ods. 6 druhého pododseku ES s cieľom určiť, či z tohto ustanovenia môže vyplývať spoločné uzavretie predmetných dohôd Spoločenstvom a členskými štátmi, ako to tvrdia všetky štáty, ktoré sa vyjadrili v tejto súvislosti, a Rada.
- 131 Na účely výkladu uvedeného stanoviska je potrebné pripomenúť, ako už bolo zdôraznené v bode 110 tohto stanoviska, že právomoci Spoločenstva — ako vyplýva z článku 5 ES — sú právomoci zverené.

- 132 Navyše je potrebné zdôrazniť, že článok 133 ods. 5 prvý pododsek ES, ktorý zavádza vonkajšiu právomoc Spoločenstva v oblasti medzinárodného obchodu so službami poskytovanými spôsobmi 2 až 4, výslovne spresňuje, že touto právomocou „[nie sú dotknuté]“ ustanovenia odseku 6.
- 133 Článok 133 ods. 6 druhý pododsek ES zase zdôrazňuje, že „bez ohľadu“ na článok 133 ods. 5 prvý pododsek ES dohody v oblasti obchodu so službami v kultúre a s audiovizuálnymi službami, so vzdelávacími službami, ako aj so sociálnymi a zdravotníckymi službami patria do právomoci, o ktorú sa Spoločenstvo a členské štáty delia, a sú nimi uzatvárané spoločne.
- 134 Zo samotného znenia týchto ustanovení tak vyplýva, že na rozdiel od dohôd o obchode so službami, ktoré sa netýkajú služieb identifikovaných v článku 133 ods. 6 druhom pododseku ES, dohody, ktoré sa týkajú služieb týkajú, nemôžu byť uzavreté len samotným Spoločenstvom, ale že si ich uzavretie vyžaduje spoločnú účasť Spoločenstva a členských štátov.
- 135 Uvedený článok 133 ods. 6 druhý pododsek ES odzrkadľuje snahu o zabránenie tomu, aby bolo možné regulovať obchod s takýmito službami prostredníctvom medzinárodných dohôd, ktoré by uzavrelo Spoločenstvo samo z titulu svojej vonkajšej právomoci v oblasti obchodu. Článok 133 ods. 6 druhý pododsek ES bez toho, aby akýmkoľvek spôsobom vylučoval právomoc Spoločenstva v tejto súvislosti, naopak vyžaduje, aby táto právomoc, o ktorú sa Spoločenstvo v predmetnom prípade delí s členskými štátmi, bola vykonaná spoločne týmito štátmi a Spoločenstvom.
- 136 Možno konštatovať, že týmto zakotvením spoločného pôsobenia Spoločenstva a jeho členských štátov v rámci ich delenej právomoci článok 133 ods. 6 druhý pododsek ES umožňuje sledovanie záujmu Spoločenstva na zavedení globálnej, koherentnej a efektívnej vonkajšej obchodnej politiky a súčasne zohľadnenie konkrétnych záujmov, ktoré by chceli presadiť členské štáty v citlivých oblastiach identifikovaných

v tomto ustanovení. Požiadavka jednotného vystupovania Spoločenstva na medzinárodnej úrovni si okrem toho vynucuje úzku spoluprácu členských štátov a inštitúcií Spoločenstva v procese vyjednávania a uzatvárania takýchto dohôd (pozri v tomto zmysle najmä stanovisko 2/00, už citované, bod 18 a citovanú judikatúru).

137 Vzhľadom na uvedené skutočnosti nemôžu jednotlivé tézy Komisie a Parlamentu, ktoré zužujú pôsobnosť článku 133 ods. 6 druhého pododseku ES, uspieť.

138 Pokiaľ ide o tézu, ktorú obhajujú uvedené inštitúcie, že toto ustanovenie sa vzťahuje len na dohody, ktoré sa výlučne alebo hlavne týkajú obchodu so službami v sektoroch uvedených v tomto ustanovení, je potrebné uviesť nasledujúce skutočnosti.

139 Okrem toho, že takýto výklad nemá nijakú oporu v znení článku 133 ods. 6 druhého pododseku ES, je tiež nezlučiteľný s cieľom tohto ustanovenia, ktorým — ako bolo zdôraznené v bode 135 tohto stanoviska — je zachovanie skutočnej vonkajšej právomoci členských štátov v citlivých oblastiach, na ktoré sa dané ustanovenie vzťahuje.

140 Takýto výklad by mal totiž za následok najmä to, že by z pôsobnosti článku 133 ods. 6 druhého pododseku ES boli vyňaté všetky tzv. „horizontálne“ dohody zaoberajúce sa obchodom so službami ako celkom. Okrem toho by spôsobil, že ustanovenia medzinárodného práva s úplne zhodným predmetom, obsiahnuté v dohode a súvisiace s citlivými sektormi služieb uvedenými v článku 133 ods. 6 druhom pododseku ES, by spadali do právomoci delenej medzi Spoločenstvo a jeho členské štáty, na ktorú odkazuje toto ustanovenie, len v závislosti od toho, či sa strany dohody rozhodli riešiť

iba obchod s takýmito citlivými službami, alebo sa dohodli riešiť tento obchod a súčasne obchod s akýmkoľvek iným druhom služieb, alebo prípadne so všetkými službami.

141 Z tých istých dôvodov nemôže skutočnosť, takisto zdôrazňovaná Komisiou, že článok 133 ods. 5 tretí pododsek ES stanovuje, že akt Spoločenstva, ktorým sa uzatvára dohoda horizontálnej povahy, si vyžaduje jednomyselnosť v Rade, pokiaľ sa táto dohoda týka aj odseku 6 druhého pododseku toho istého článku, viesť k záveru, že právomoc Spoločenstva uzavrieť takúto dohodu musí mať — na rozdiel od toho, čo by platilo v prípade sektorových dohôd, ktoré by sa týkali špecificky citlivých oblastí uvedených v danom druhom pododseku — výlučnú povahu.

142 Článok 133 ods. 5 tretí pododsek ES napokon stanovuje pravidlo, ktorého cieľom je určiť, akým spôsobom sa má vykonať právomoc Spoločenstva, a nie spresniť povahu tejto právomoci. Okrem toho, požiadavka jednomyseľnosti v Rade pri prijímaní aktu Spoločenstva o uzavretí dohody nie je vôbec nezlučiteľná s okolnosťou, že takéto uzavretie dohody navyše patrí do právomoci, o ktorú sa Spoločenstvo delí s členskými štátmi.

143 Pokiaľ ide o tézu, takisto obhajovanú Komisiou, že z prvého pododseku článku 133 ods. 6 ES vyplýva, že druhý pododsek tohto ustanovenia sa má uplatniť len vtedy, ak ide o dohodu, ktorou by došlo k zosúladieniu právnych predpisov v citlivých sektoroch služieb uvedených v tomto druhom pododseku, je potrebné uviesť nasledujúce skutočnosti.

144 Ako tvrdí väčšina členských štátov, ktoré predložili pripomienky, a Rada, premisa, z ktorej vychádza uvedená téza, to znamená, že jediným cieľom článku 133 ods. 6 prvého pododseku ES je vylúčiť vonkajšiu právomoc Spoločenstva, keď ustanovenia plánovanej dohody zosúladiujú vnútroštátne predpisy v oblasti, kde to Zmluva vylučuje,

nemôže byť z tohto ustanovenia vyvedená. Zosúladowanie právnych predpisov sa v ňom totiž uvádza len ako príklad, čo potvrdzuje použitie príslovky „hlavne“.

- 145 Toto konštatovanie samo osebe umožňuje vylúčiť výklad Komisie, ktorá chce na tomto základe zúžiť pôsobnosť článku 133 ods. 6 druhého pododseku ES len na prípady, keď by ustanovenia obsiahnuté v plánovanej dohode zosúladowali právne predpisy v niektorom zo sektorov služieb uvedených v tomto druhom pododseku.
- 146 Za týchto podmienok a osobitne s ohľadom na úvahy sformulované v bodoch 131 až 136 tohto stanoviska, a najmä na samotné znenie článku 133 ods. 6 druhého pododseku ES a cieľ, ktorý sleduje, nemôže obsah článku 133 ods. 6 prvého pododseku ES viesť k výkladu, ktorý presadzuje Komisia vo vzťahu k uvedenému druhému odseku.
- 147 V tomto prípade z predmetných dohôd vyplýva — ako je vysvetlené v bode 36 tohto stanoviska —, že obsahujú najmä rozšírenie sektorového obmedzenia týkajúceho sa vzdelávacích služieb, ktoré sa nachádza v aktuálnej listine záväzkov Spoločenstva a jeho členských štátov a sleduje cieľ, aby sa listina na tieto vzdelávacie služby vzťahovala len v rozsahu, v akom ide o súkromné vzdelávacie služby, na istý počet nových členských štátov.
- 148 Ako vyplýva z bodu 34 tohto stanoviska, uvedené dohody takisto rozširujú na všetky nové členské štáty alebo na ich časť rôzne horizontálne obmedzenia, ktoré sa týkajú prístupu na trh a národného zaobchádzania. Takéto horizontálne obmedzenia sa majú vo všeobecnosti uplatňovať vo všetkých sektoroch služieb, na ktoré sa vzťahuje listina záväzkov Spoločenstva a jeho členských štátov a medzi ktoré patria najmä služby uvedené v článku 133 ods. 6 druhom pododseku ES, ako napríklad súkromné vzdelávacie služby alebo niektoré zdravotnícke či sociálne služby.

149 A tak sa napríklad rozšírenie horizontálneho obmedzenia týkajúceho sa prístupu k službám považovaným za služby vo verejnom záujme na celoštátnej alebo miestnej úrovni, ktoré môžu byť predmetom verejných monopolov alebo výlučných práv vyhradených súkromným poskytovateľom, na nové členské štáty, bude pravdepodobne uplatňovať najmä vo vzťahu k zdravotníckym službám, ako to výslovne vyplýva z vysvetlivky k tomuto obmedzeniu, ktorá sa nachádza v aktuálnej listine záväzkov Spoločenstva a jeho členských štátov.

150 Za týchto podmienok treba konštatovať, že z článku 133 ods. 6 druhého pododseku ES vyplýva, že Spoločenstvo a členské štáty majú v predmetnom prípade delenú právomoc na spoločné uzavretie predmetných dohôd. Toto konštatovanie stačí na zodpovedanie prvej otázky položenej v žiadosti o stanovisko, ktorá bola predložená Súdnemu dvoru.

151 Z hľadiska odpovede na druhú otázku položenú v uvedenej žiadosti ešte zostáva spresniť, že vzhľadom na to, že bolo preukázané, že uzavretie predmetných dohôd sa má spravovať článkom 133 ods. 6 druhým pododsekom ES, toto ustanovenie, ktoré zdôrazňuje, že právomoc Spoločenstva uzatvárať takéto dohody má charakter delenej právomoci a ktoré týmto dopĺňa znenie článku 133 ods. 5 prvého pododseku ES, musí rovnako ako toto posledné uvedené ustanovenie slúžiť ako právny základ aktu Spoločenstva, ktorým budú uvedené dohody uzavreté.

O použití článku 71 ES a článku 80 ods. 2 ES, ktoré sa týkajú spoločnej dopravnej politiky

152 Komisia a Parlament sa domnievajú, že článok 133 ods. 1 a 5 ES predstavuje jediný právny základ, ktorý treba použiť na účely prijatia aktu Spoločenstva, ktorým budú uzavreté predmetné dohody.

- 153 Naopak všetky členské štáty, ktoré vstúpili do tohto konania a ktoré sa v tejto súvislosti vyjadrili, ako aj Rada zastávajú názor, že vzhľadom na to, že uvedené dohody sa týkajú najmä dopravných služieb, konkrétne námorných a leteckých, akt Spoločenstva o ich uzavretí musí mať za právny základ okrem článku 133 ods. 1, 5 a 6 ES aj článok 70 ES a článok 80 ods. 2 ES.
- 154 Aby bolo možné rozhodnúť o týchto odlišných názoroch, je nutné zohľadniť — ako sa na tom zhodujú všetky vlády a inštitúcie, ktoré predložili pripomienky — článok 133 ods. 6 tretí pododsek ES, ktorý špecificky stanovuje, že rokovania o medzinárodných dohodách v oblasti dopravy a ich uzatváranie sa naďalej spravujú ustanoveniami hlavy V a článkom 300 ES.
- 155 Podľa Komisie a Parlamentu treba článok 133 ods. 6 tretí pododsek ES vykladať tak, že sa má uplatniť len v prípade dohôd, ktorých predmetom je výlučne alebo prinajmenšom hlavne doprava. To pritom podľa týchto inštitúcií nie je prípad predmetných dohôd, ktoré sa týkajú obchodu so službami vo všeobecnosti a v ktorých dopravné služby zohrávajú iba vedľajšiu, resp. druhoradú rolu.
- 156 Na účely objasnenia pôsobnosti článku 133 ods. 6 tretieho pododseku ES je po prvé potrebné pripomenúť, že článok 133 ods. 5 prvý pododsek ES, ktorý — ako bolo zdôraznené vyššie — zveruje Spoločenstvu vonkajšiu právomoc v rámci spoločnej obchodnej politiky v oblasti obchodu so službami poskytovanými spôsobmi 2 až 4, výslovne spresňuje, že touto právomocou „[nie sú] dotknuté ustanovenia odseku 6“.
- 157 Po druhé je potrebné upriamiť pozornosť na skutočnosť, že len výnimočne sa ustanovenie Zmluvy, ktoré Spoločenstvu zveruje vonkajšiu právomoc v konkrétnej oblasti, zaoberá — ako to robí článok 133 ES v odseku 6 treťom pododseku — potenciálnym konfliktom právnych základov tak, že špecificky uvedie, že iné

ustanovenie Zmluvy má v prípade uzatvárania niektorých druhov medzinárodných dohôd, na ktoré sa môže *a priori* vzťahovať jeden alebo druhý právny základ, pred ním prednosť.

- 158 Po tretie, niet pochýb o tom, že pojem „medzinárodné dohody v oblasti dopravy“ zastrešuje najmä oblasť obchodných výmen týkajúcich sa dopravných služieb. Bolo by totiž nezmyselné uprostred ustanovenia týkajúceho sa spoločnej obchodnej politiky spresňovať, že dohody v oblasti dopravy, ktoré nesúvisia s obchodom s dopravnými službami, patria do dopravnej politiky, a nie do uvedenej obchodnej politiky.
- 159 Po štvrté, spresnenie, že rokovania o dohodách v oblasti dopravy a ich uzatváranie „sa naďalej“ spravujú ustanoveniami Zmluvy o dopravnej politike, je výrazom vôle zachovať v tejto oblasti *status quo ante*.
- 160 V tomto ohľade pritom treba pripomenúť, že v už citovanom stanovisku 1/94, vydanom práve vo vzťahu k uzavretiu GATS, ktorú majú predmetné dohody zmeniť, Súdny dvor rozhodol, že medzinárodné dohody v oblasti dopravy nepatria pod článok 113 Zmluvy ES (zmenený, teraz článok 133 ES), pričom zdôraznil, že to platí bez ohľadu na to, či sa takéto dohody týkajú takých bezpečnostných pravidiel, o aké išlo vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok z 31. marca 1971, Komisia/Rada, nazývaný „AETR“ (22/70, Zb. s. 263) alebo či sú rovnako ako GATS dohodami obchodnej povahy (pozri stanovisko 1/94, už citované, body 48 až 53; pozri v tomto zmysle tiež stanovisko 2/92, už citované, bod 27).
- 161 Aby mohol dospieť k tomuto záveru, Súdny dvor v bode 48 už citovaného stanoviska 1/94 zdôraznil, že doprava je predmetom osobitnej hlavy Zmluvy, odlišnej od hlavy venovanej spoločnej obchodnej politike, a v tejto súvislosti pripomenul, že z ustálenej judikatúry vyplýva, že Spoločenstvo disponuje implicitnou vonkajšou právomocou v rámci spoločnej dopravnej politiky.

- 162 Z uvedených skutočností vyplýva, že pred nadobudnutím platnosti Zmluvy z Nice stál obchod so službami v oblasti dopravy úplne mimo rámca spoločnej obchodnej politiky. Aj keď boli služby poskytované spôsobom 1, obchod s nimi tak naďalej na rozdiel od iných druhov služieb spadal pod hlavu Zmluvy, ktorá sa týka spoločnej dopravnej politiky (stanovisko 1/94, už citované, bod 53).
- 163 Po piate, je potrebné zdôrazniť, že výklad navrhovaný Komisiou, podľa ktorého sa článok 133 ods. 6 tretí pododsek ES vzťahuje len na dohody, ktoré sa výlučne alebo hlavne týkajú obchodu s dopravnými službami, by toto ustanovenie mohol obrať o veľkú časť jeho efektivity. Viedol by totiž k tomu, že ustanovenia medzinárodného práva obsiahnuté v dohode, ktoré majú úplne zhodný predmet, by spadali raz pod dopravnú politiku, inokedy pod obchodnú politiku, len v závislosti od toho, či sa strany dohody rozhodli riešiť iba obchod s dopravnými službami, alebo či sa dohodli riešiť takýto obchod a súčasne obchod s akýmkoľvek iným druhom služieb, alebo prípadne so všetkými službami.
- 164 Zo všetkých uvedených skutočností naopak vyplýva, že článok 133 ods. 6 tretí pododsek ES sa — pokiaľ ide o medzinárodný obchod s dopravnými službami — zameriava na zachovanie principiálnej paralelnosti medzi vnútornou právomocou, ktorá sa vykonáva jednostranným prijímaním pravidiel Spoločenstva, a právomocou vonkajšou, ktorá sa realizuje uzatváraním medzinárodných dohôd, pričom jedna i druhá zostávajú rovnako ako kedysi zakotvené v hlave Zmluvy, ktorá sa špecificky týka spoločnej dopravnej politiky.
- 165 Navyše je možné konštatovať, že osobitosť pôsobenia Spoločenstva v oblasti dopravnej politiky vystupuje do popredia v článku 71 ods. 1 ES, ktorý spresňuje, že Rada vypracúva spoločnú politiku v tejto oblasti práve s ohľadom na „špecifické črty dopravy“. Takisto možno uviesť, že pokiaľ ide konkrétne o oblasť obchodu so službami, článok 71 ods. 1 písm. b) ES výslovne zveruje Spoločenstvu právomoc stanoviť na účely realizácie uvedenej politiky „podmienky, za ktorých môže prepravca, ktorý nemá sídlo na území členského štátu, v tomto členskom štáte uskutočňovať dopravu“.

- 166 Pokiaľ ide o judikatúru týkajúcu sa voľby právneho základu podľa kritéria hlavného a vedľajšieho predmetu, na ktorú sa tiež odvolala Komisia, aby odôvodnila výlučné použitie článku 133 ods. 1 a 5 ES na účely uzavretia predmetných dohôd, v tomto prípade stačí poukázať na to, že nie je možné domnievať sa, že ustanovenia predmetných dohôd týkajúce sa obchodu s dopravnými službami sú doplnkom potrebným na zabezpečenie efektivity tých ustanovení týchto dohôd, ktoré sa týkajú iných sektorov služieb (pozri v tejto súvislosti stanovisko 1/94, už citované, bod 51), alebo že majú len mimoriadne obmedzený rozsah (pozri v tejto súvislosti stanovisko 1/94, už citované, bod 67, a rozsudok z 3. decembra 1996, Portugalsko/Rada, C-268/94, Zb. s. I-6177, bod 75).
- 167 Obchod s dopravnými službami patrí podobne ako obchod s iným druhom služieb, na ktoré sa vzťahuje GATS alebo predmetné dohody, do samotného predmetu GATS a týchto dohôd, ktoré majú navyše priamy a bezprostredný účinok na obchod s každým druhom takto dotknutých služieb, bez toho, aby medzi nimi bolo možné v tejto súvislosti rozlišovať.
- 168 Okrem toho je nesporné, že predmetné dohody so sebou v tomto prípade prinášajú pomerne významné množstvo ustanovení, ktorými sa upravujú tak horizontálne, ako aj sektorové záväzky prevzaté Spoločenstvom a jeho členskými štátmi v rámci GATS, pokiaľ ide o spôsob, podmienky a obmedzenia, za akých poskytujú dodávateľom služieb iných členov WTO prístup na trh dopravných služieb, najmä leteckých alebo námorných, a priznávajú národné zaobchádzanie.
- 169 Z bodu 34 tohto stanoviska napríklad vyplýva, že príloha I A predmetných dohôd rozširuje na viacero nových členských štátov horizontálne obmedzenie týkajúce sa prístupu k službám považovaným za služby vo verejnom záujme na celonárodnej alebo miestnej úrovni, ktoré môžu byť predmetom verejného monopolu alebo výlučných práv vyhradených súkromným poskytovateľom, v rámci spôsobu 3. Ako výslovne vyplýva z vysvetlivky k tomuto horizontálnemu obmedzeniu, ktorá je uvedená v aktuálnej listine záväzkov Spoločenstva a jeho členských štátov, uvedené obmedzenie sa môže týkať najmä dopravných služieb a tiež pomocných služieb všetkých druhov dopravy a služieb s nimi súvisiacich. Takisto horizontálne obmedzenia, ktoré sa týkajú raz národného zaobchádzania, inokedy prístupu na trh a o ktorých pojednáva ten istý bod 34 tohto

stanoviska, sa majú v zásade uplatňovať v sektoroch služieb zahrnutých v uvedenej listine záväzkov Spoločenstva a jeho členských štátov, medzi ktoré patria napríklad niektoré služby leteckej dopravy, ako sú služby opráv a údržby lietadiel, predaj dopravných služieb a obchodovanie s nimi, alebo tiež služby počítačových rezervačných systémov, prípadne služby cestnej prepravy osôb alebo tovaru.

- 170 Navyše, ako vyplýva z bodov 36 a 37 tohto stanoviska, príloha I A predmetných dohôd obsahuje tiež určitý počet ustanovení, ktoré sa týkajú sektorových záväzkov v oblasti dopravných služieb a ktoré buď rozširujú sektorové obmedzenia na niektoré členské štáty, alebo pre ne takéto obmedzenia zavádzajú.
- 171 Ako vyplýva z bodu 38 tohto stanoviska, príloha I B predmetných dohôd zrušuje rôzne horizontálne záväzky, ktoré boli prv prijaté Maltskou republikou a Cyperskou republikou a ktoré sa týkali národného zaobchádzania v spôsobe 4, a tiež sektorový záväzok, ktorý prijala Maltská republika v oblasti služieb námornej prepravy cestujúcich a tovaru.
- 172 Napokon pokiaľ ide o legislatívnu prax, na ktorú sa odvoláva Komisia, stačí pripomenúť, že len obyčajná prax Rady nemôže meniť pravidlá Zmluvy, a teda ani zaviesť precedens, ktorý by zaväzoval inštitúcie Spoločenstva, pokiaľ ide o voľbu správneho právneho základu (stanovisko 1/94, už citované, bod 52). Podľa ustálenej judikatúry musí voľba právneho základu aktu Spoločenstva vychádzať z objektívnych okolností, ktoré môžu byť preskúmané súdom, a nie z právneho základu použitého na prijatie iných aktov Spoločenstva, ktoré prípadne vykazujú podobné znaky (pozri najmä rozsudok zo 6. novembra 2008, Parlament/Rada, C-155/07, Zb. s. I-8103, bod 34 a citovanú judikatúru).

173 Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti treba z hľadiska odpovede na druhú otázku položenú v žiadosti o stanovisko dospieť k záveru, že časť „doprava“, ktorú obsahujú predmetné dohody, patrí v súlade s článkom 133 ods. 6 tretím pododsekom ES do oblasti dopravnej politiky, a nie do oblasti spoločnej obchodnej politiky.

Súdny dvor (veľká komora) preto vydal toto stanovisko:

- 1. Uzatváranie takých dohôd s dotknutými členmi Svetovej obchodnej organizácie v zmysle článku XXI Všeobecnej dohody o obchode so službami (GATS), o aké ide v tejto žiadosti o stanovisko, patrí do delenej právomoci Európskeho spoločenstva a členských štátov.**
- 2. Akt Spoločenstva, ktorým sa uvedené dohody uzatvárajú, musí byť založený tak na článku 133 ods. 1, 5 a ods. 6 druhom pododseku ES, ako aj na článku 71 ES a článku 80 ods. 2 ES v spojení s článkom 300 ods. 2 a ods. 3 prvým pododsekom ES.**

Podpisy